

Balis cowboyer og pengekuene

Filmen «Cowboys in Paradise» vakte oppsikt. Den skildret den indonesiske øya som et av de viktigste målene for kvinnelig sexturisme. Fanger cowboylene på Kuta Beach fortsatt pengekuer fra rike land?

Tekst: Andreas Aubert Foto: Rolf Gibbs

«**N**år jeg blir voksen skal jeg tilby seksuelle tjenester til japanske kvinner», sa en 12-årig indonesisk gutt i Bali til den indiske dokumentarfilmskaperen Amit Virmani. Gutten hadde allerede begynt å lære japansk. Dokumentaren «Cowboys in Paradise» fra 2010 førte blant annet til at 28 menn fra Kuta Beach ble satt i varetekt samme år, mistenkt for å selge sex. Balis turistråd fryktet at filmen ville oppmuntre til mer sexturisme. Rådets talsmann hevdet samtidig at cowboylene ikke var lokale menn, men tilreisende fra andre steder i Indonesia.

Kuta er et kjent sted for mange nordmenn, og ikke utelukkende på den hyggelige måten. Det som en gang var en fiskerlandsby er nå den mest kjente delen av et stort turistområde på det sydlige Bali. Kuta har vært utsatt for terrorbomber to ganger. Selvmordsangrepene fra islamister den 12. oktober 2002 kostet 202 menneskeliv. Angrepet 1. oktober 2005 førte til at 26 ble drept.

Cowboybegrepet i filmen handler om unge indonesiske menn som helt eller delvis livnærer seg gjennom forhold til vestlige og japanske kvinner. Han møter dem på stranda, gata og i nattklubbene. Kuta er hovedområdet for turisme i Bali, med flere strender og pulserende uteliv. «Kuta cowboys» refererer til Kuta, men fenomenet finnes over hele øya. Cowboylene mottar sjelden direkte penger direkte for sex og er altså ikke gigoloer fullt ut. Men kvinnene betaler ofte for måltidene deres og kjøper gaver til dem. Noen kjører scootere, har gode stereoanlegg og bor i leiligheter som er betalt av kvinner fra utlandet, ifølge «Cowboys in Paradise».

Fattig og rik. Det er kanskje den gamle historien. Ved Kuta Beach møter jeg 28 år gamle Ade fra Java, tidligere aktiv i Kutas partymiljø, hvor hun kjente mange cowboyer. Hun forteller at de fleste cowboylene kommer til Bali fra fattigslige kår i Sumatra, Java og andre steder i Indonesia. Noen kommer allerede for fylte 20 år.

– Først lærer de engelsk og kanskje japansk. De lærer fort, fordi de bruker det hver dag, forteller Ade, og fortsetter:

– Det er mye vanskeligere å være en cowboy nå enn seks år tilbake, fortsetter hun.

– Det er færre turister, og damene gjennomskuer lettere pisspreik, som at «moren min er syk.» De samme historiene har blitt gjentatt så mange ganger. Cowboylene er sjalu på hverandre, grunnet det vanskelige markedet og økt konkurranse.

Ade sier at det er alle slags personligheter blant cowboylene.

– Noen er supervennlige, mens andre er pengeorienterte. Da handler alt om å oppføre seg som en snobb, gå i kule klær og å vise fram en bunke pengesedler foran vennene sine, sier hun.

Ade flyttet til Bali fra Java for sju år siden. Hun har blant annet jobbet for en henteservice på flyplassen. Hun forteller om den første vennen sin, som hun møtte for sju år siden.

– Han mottok tusen dollar i måneden fra den over 60 år gamle sveitsiske kjæresten sin. Trengte han mer sendte han en epost. Han var fantastisk og omgjengelig, men drakk mye og gamblet. Alt han gjorde var å surfe og feste. Alle tjente penger uten å jobbe den gangen, særlig guttene. De festet hele natta, møtte damer, og organiserte seg slik at de hadde flere kjærestere. Hver kjæreste kom på besøk rundt hver tredje måned. Når hun dro kom en annen kjæreste.

Enn damene? Lar de seg lure? Jeg møter tyske Franz Hutter, som kjenner utviklingen godt. Han kom til Bali første gang i 1986.

– De fleste strandguttene var i 20-årene, og noen hadde kone og barn. De prøvde bare å tjene til livets opphold, og de vestlige kvinnene var fornøyde. I hjemlandet hadde de kanskje en sekretærjobb, og ingen brydde seg om dem. Her fikk de masse oppmerksomhet, erindrer Hutter, som har tilbrakt til sammen 12 år i Bali. «Jeg må tipse venninnen min om denne mannen», fikk Hutter tidvis høre fra vestlige kvinner. Så kom venninna ned tre måneder senere.

– De var sammen i sola hele dagen. Mannen ble tatt med på restaurant og fikk noe penger ut av det, dama fikk masse oppmerksomhet, sier Hutter, som sier dette vanligvis var en eksotisk opplevelse, ikke kjærlighet. Han legger til at det samme fenomenet fantes i Hawaii, samt Goa i India.

Hutter hørte ofte replikker som denne, fra vestlige damer på 1990-tallet: «Jeg ble med til strandhytta hans i går kveld, og det var så romantisk». Hutter visste at kona og barna til den samme mannen ofte sov i nabohytta.

– Kona visste at mannen knullet en vestlig kvinne, og godtok det fordi det var noe penger involvert. Mannen fant ofte på historier. Som at en slektning var syk og trengte penger til sykehusopphold.

Stranda Blue Ocean var populær blant hippier og surfere da Hutter kom til Bali. Det var ingen asfaltveier da, og palmetrær vokste vilt i midten av veien.

– Unge indonesiske menn leide ut surfbrett og spilte ballspill. De solgte drikke og iskrém til de hvite turistene.

Få strandgutter var involvert med vestlige den gang.

– Det endret seg dramatisk på 1990-tallet. Da kom mange frustrerte, australske kvinner i 30- og 40-årene. Det var eksotisk for dem å ha et eventyr med en ung, indonesisk gutt.

«Han er fantastisk! Jeg vet han er yngre enn meg, men han er så forelsket og ønsker å flytte til hjemlandet mitt med meg. Dette er på alvor, vi snakker om følelsene mine», fikk Hutter ofte høre fra kvinnene.

– Den indonesiske gutten forstod garantert bare halvparten av hva dama sa, men de var artige, tilbaketente karer. Jeg likte dem veldig godt, men de kom fra en helt annen bakgrunn. Kvinnene kunne ikke ha en intellek-

ker turistguiden Normie, som hevder at juni, juli og august er høysesongen for cowboylene.

– *Hvor er cowboyene på dagtid?*

– De sover, svarer Normie, som trolig er i 40-årene.

– *Noen cowboyer har kone. Får de «inntekter» fra vestlige og japanske kvinner som hjelper dem å brafja familien?*

– Det er helt feil slik det framstilles i «Cowboys in Paradise». De fleste tjener ikke penger, svarer Normie, med sin hissige australsk aksent.

– *Hvor kan damene møte cowboyer?*

– Hvis de liker meg, hvorfor ikke? Sier Salim om hvordan han forholder seg til damer som viser interesse.

– *Kommer damene til deg med ønske om sex?*

– Noen ganger ønsker de det, kanskje noen av dem tenker slik.

– *Hvis du ser en vakker dame på stranden, snakker du med henne?*

– Jeg kan snakke med damene som sitter på stolene mine, som er kunder hos meg. Ikke til damene som er kunder hos de andre strandguttene.

Kanny understreker at han møter damer

Australia, ifølge filmen. Tre av vår kjentkvinne Ades cowboyvenner er døde nå.

– En av dem roykte marihuana, drakk masse og døde av tuberkulose. Det var mistanke om at han egentlig døde av aids. Vennene ble plutselig veldig redde for sykdommen. Broren døde av det samme, sier Ade.

Kanny Salim er også redd for aids, men kjenner ingen med sykdommen.

– Jeg bruker alltid kondom.

– *Hvis dama insisterer på at du ikke skal bruke kondom?*

– Nei, det gjør jeg ikke. Selv med kjæresten.

Ade kjenner Kanny fra før, og tror det er riktig at han ikke får penger fra damene. Hun

fem år, hvorpå de giftet seg med en balineser og gikk tilbake til et tradisjonelt landsbyliv.

Filmen forteller om en cowboy som hadde fått en motorsykkel i gave. Da kjæresten kom tilbake fra et opphold i hjemlandet, lot han som han hadde hatt en ulykke. Han hadde fått tak i en identisk sykkel som var helt knust, og sa «du skulle kjøpt bil til meg i stedet». Så fikk han en bil.

– *Hvor mye penger kunne en strandgutt få på 1990-tallet?*

– Kanskje de fikk 500 dollar hvis de fortalte at en slektning var syk. Selv i dag er 500 dollar tilsvarende fem månedslønner for en vanlig

naen, mens aggressiv cowboyvirksomhet på stranden er et fenomen som hører fortiden til? Var lokale guide sier det finnes mange cowboyer som ikke jobber på stranden i det hele tatt. Antakelig er mange redde for autoritetene og vil ikke assosieres med fenomenet eller innrømme økonomiske motiver for å møte kvinner, da mange fikk problemer i kjølvannet av filmen. Vi bestemmer oss for å begrense bruken av ordet cowboy, som i likhet med sexturisme er et provokativt ord.

– Ofte ønsker de bare å flykte fra storbytilværelsen, sier Ade om de vestlige kvinnene som oppsøker cowboyene. Hun omtaler dem som sønnsomme.

tuell samtale sier Hutter, som ofte spilte ball med strandguttene.

De fleste cowboyene jobber på stranden, og Hutter bruker det mindre ladede begrepet strandgutt – Beach Boy. Han konstaterer at kulturforskjellene ikke alltid hindret at noen strandgutter seg med vestlige kvinner.

– «Drommemannen» viste seg å være en illusjon når de kom til kvinnens hjemland.

Etter hvert ble miljøet mer sofistikert. – Strandguttene fikk tatoveringer, piercinger og økt vestlig innflytelse. De lærte seg bedre engelsk, og oppsøkte kvinnene mer aktivt. Nå drikker de mer og går ofte i flotte klær. I gamle dager var de enkle strandgutter, forteller han.

En lørdags morgen i desember møter vi vår lokale guide Ani Somia ved Beach 66. Ved inngangen til stranden er en liten turistinfo, som også selger «magic mushrooms» – en sopp med psykoaktive stoffer, tilsvarende fleinsopp. Dette er tillatt, mens det er streng straff for å selge hasj.

– Soppen er bare et ekstratilbud, understre-

– På kjøttmarkedet – altså nattklubbene – samt på gata og stranden, sier Normie, som nekter å navngi en spesifikk klubb.

– Om du spør meg om jeg er en cowboy, vil jeg bare si «been there, done that», sier han plutselig, tydelig irritert.

– Jeg jobber med transport og turguidning.

50 meter lenger borte møter vi Kanny Salim, en strandgutt fra Java. Han er surfeinstruktor. Han har et lite område med parasoller, stoler, drikke til salg og utleie av surfebrett. Natta forut drakk han til klokka fem, og fikk bare en halvtimes søvn. 29-åringen har jobbet på stranden i syv år. Han ser opplagt ut.

– Svenske og norske jenter er favorittene mine. De er vennlige, har flotte kropp og blondt hår.

Han har hatt flere one night stands med norske jenter.

– Det er mange norske studenter her, sier han, trolig med tanke på studentene ved NORCIS og Gateway college. Han har også fem venner som er gift med norske damer.

– De har vært gift i tre-fire år nå. Noen av dem har barn.

bare for moro, ikke for penger, og at han ikke vil at dama skal betale for alt.

– Jeg også tjener jo penger, sier Salim, som bor på et rom til 200 kroner måneden.

– *Hva tenker du om cowboy-begrepet?*

– Det er ikke sant at alle liker vestlige kvinner, at det bare handler om penger. Jeg blir sint om noen kaller meg cowboy.

Han har sett «Cowboys in Paradise».

– Filmen har gitt gutta på stranden et dårlig rykte.

Han kom hit på ferie med en venn. Da var han arbeidsløs.

– Jeg snakket ikke engelsk og hadde bare fire års skolegang. Jeg bodde i jungelen, og foreldrene mine er risbønder. Nå snakker han greit engelsk til hverdagsbruk.

– Jeg er tilfreds med å bo her, sier Salim, som smiler mye under intervjuet. Han virker genuint vennlig og i fred med seg selv. Ydmyk, men samtidig med indre styrke og verdighet. Det er lett å forestille seg at kvinner vil føle tiltalt til ham.

Balis hiv-rate er 82 ganger høyere enn i

omtalar ham som strandgutt heller enn cowboy.

De fleste av strandguttene har muslimsk bakgrunn. De kommer fra Java og andre deler av Indonesia – ikke fra Bali, som er hinduistisk, forteller Hutter.

– På Java er det mange slummer, men ikke på Bali. På Java var det også vanskelig for gutta å ha uforpliktende sex, mens her var det helt annen verden, erindrer Hutter, som omtaler Bali som Indonesias Disneyland.

– For første gang så indoneserne og balineserne hvite, toppløse kvinner. Da de muslimske gutta kom til Bali og så alt dette, var det som om pendelen deres gikk til det andre ytterpunktet, sier Hutter, som oppfatter kristendommen og islam som mer undertrykkende enn hinduismen og buddhismen. Stort sett var det guttene med muslimsk bakgrunn som giftet seg med utenlandske kvinner. Balineserne forlater sjelden øya.

– De balinesiske strandguttene – som er hinduer – hadde ikke samme behovet for å ta den helt ut. De var del av miljøet i maksimalt

fabrikkarbeider, sier Hutter.

– *I filmen bevider skribenten Mark Ulyseas at cowboyene er en viktig del av Balis økonomi.*

– Av mikrøkonomien – ja, absolutt, avslutter Hutter.

Ade har selv mange venner i Japan, gift med japanske kvinner. De holder seg hjemme og passer barna, mens kona jobber.

– Guttene drar ikke til Japan fordi de har lyst, men fordi de japanske damene ønsker det. De fleste japanske damene vet at de blir utnyttet, sier hun.

– Japanske menn kan ikke uttrykke følelsene sine. Derfor elsker japanske damer guttene her nede, fordi de er kjærlige og hengivne. Guttene bryr seg ikke om damene er stygge, så lenge de selv kan leve bekvemmelig. Kanskje noen av dem virkelig elsker hverandre, men de fleste gutta startet som cowboyer fordi de trengte penger. Det ble bekvemmelig, og de fortsatte. Essensielt bunner det i lat-skap.

Er barer og nattklubber nå den viktigste are-

– De prøver å finne kjærlighet her. Heldigvis for dem er gutta pengeorienterte, så det er lett for damene å få kontakt med dem. Den største aldersgruppen er kvinner over 40. De yngste er mye smartere, sier Ade.

Vi besøker Jack, en mann som «elsker japanske damer». Han ankommer svett fra treningssenteret. Han bor i en studioleilighet, snakker japansk og jobber som turguide og boligagent for japanere.

– *Når du jobber som turguide, bender det at tilbudet inkluderer ekstraserivise?*

– Ja! Sier 33-åringen stolt. Han er født og oppvokst i den indonesiske øyen Flores, kommer fra en kristen familie og har bodd i Bali i 12 år.

– *Hvor mange kvinner mater du vanligvis per uke?*

– Tre-fire. Er jeg heldig, får jeg en-to til senga.

– *Hva er trikset?*

– Som turguide snakker jeg først om Bali, tar dem til forskjellige steder og flørter med dem. På kvelden drar vi på nattklubb og drikker.

Når dama er full, tar jeg henne med til strand. Japanske damer elsker å se stjernesudd på natthimmelen. Hvis dama lar meg kysse henne, vet jeg at vi kommer til å ha sex.

Som turguide tjener han 250 kroner dagen. – *Hvis du etter en dag med turguiding har sex med den kvinnelige klienten, er prisen fortsatt den samme?*

– Japannerne er ikke generøse, men jeg gjør dette bare for moro og spør ikke om penger. Hvis jenta virkelig liker meg, hender der at jeg får noe ekstra. Det er først etter vi har kjent hverandre en stund.

Han viser oss et fotoalbum med japanske

erte, eller de finner seg en vestlig kjærreste.

– En søt, 30-årig bekjent er sammen med en 62 år gammel mann. Jeg spurte: «Er du tilfreds?», sier Ade.

– «Det er uvesentlig, jeg trenger ikke jobb, jeg kan bare sitte hjemme hele dagen og ikke gjøre noe som helst. Alt så hånd om.»

– Når et slikt forhold avsluttes, vil jenta ofte oppsøke barer og klubber og jobbe som prostituert. Jeg synes det er greit om de gjør det ut av nød, hvis de er alenemødre eller tar en utdanning. En venninne har en fireårig sønn, og tar seg av den 60 år gamle moren sin. Hun jobber hardt, og prøver å skjule at hun jobber

en kamerat med krøllete, langt hår er mer aktiv og får damene til å le mye. På et annet bord sitter det masse lokale gutter. En attraktiv, ung vestlig kvinne setter seg ned hos dem og starter en samtale.

20 piercinger i ansiktet. Barbert, tatovert hode, med aggressiv hårvekst på toppen. Li-kevel er Andy, innehaveren av et tatoveringsstudio, den mest imøtekommende mannen i lokalet.

– Mennesket trenger litt smerte, sier han, når jeg spør om piercingene gjør vondt.

Broren, som er slankere og mer gutteaktig,

kjærestere.

– Jeg har mange flere bilder, forsikrer han, sittende på senga. Seks flasker Jack Daniels gitt i gave fra ordinære mannlige kunder står oppå et skap. Etter oppfordring tar han av seg på overkroppen og viser fram muskler og tatoeringer.

Indonesiere er ikke kjent for å snakke åpent om sex. Jeg utforsker Jacks grenser med noen intime spørsmål.

– *Har japanske damer generelt en favorittstilling?*

– Det kommer an på hva jeg vil. Det er jeg som leder an, og så følger jentene, svarer han. – *Hvor lenge pleier du å ha samleie?*

– En gang jeg hadde sex med kjæresten min, fikk hun 15 orgasmer, uten at jeg selv hadde kommet ennå. Det varte kanskje tre timer. Det var kontinuerlig vekslning mellom bønn gass og hvile. Jeg kunne holde på lenge fordi jeg selv ventet med å komme. Til slutt kom det masse væske ut av henne, da kom jeg også.

Også mange unge kvinner kommer fra andre steder i Indonesia. De blir ofte prostitu-

ert, eller de finner seg en vestlig kjærreste. De fleste jentene prostituerer seg derimot for å tjene mye penger.

– De kjøper seg fancy klær, sko og vesker. De tenker ikke på framtiden og sparer ikke.

Legian Street, Kuta, klokka åtte en lørdagskveld i desember 2013: Mange unge amerikanske menn går forbi i grupper på fire til åtte personer. Alle har basketcaps og basketskjorte. Det er kaos og hele gata er full av nattklubber, restauranter, junkfood og salgsover for klær og ting man ikke trenger. På baren Alleycats er det stappfullt av fulle vestlige tenåringer klokka halv ni. Klokka ti har flere lokale menn og australske kroppsbyggere ankommet. De lokale mennene virker myke og feminine sammenliknet med sistnevnte, men ser ut til å bli høyt respektert av alle.

Kanny Salim, som vi tidligere møtte på strand, sitter på et bord med noen kamerater og tre vestlige kvinner i begynnelsen av 20-årene. Her koster en øl ni kroner, det samme som i butikken.

Salim går forsiktig fram med damene, mens

«knuller mye rundt», etter Andys utsagn. De står ved bardisken sammen med andre unge menn som i likhet med dem selv kommer fra Jakarta.

– *Snakker du japansk,* spør jeg broren.

– Nei, jeg bruker kroppsspråk, sier han, og simulerer samleie med fingrene.

Ved midnatt er det på tide å bevege seg over til klubber. Folk rangler skitfulle rundt i gatene, men ikke nødvendigvis verre enn på en lørdagskveld i Oslo.

45+ er den største aldersgruppa for kvinner som omgås cowboynene, ifølge australske Janet DeNeeff. Hun ble intervjuet i «Cowboys in Paradise».

– Kanskje de ikke tenker så høyt om seg selv, eller kjeder seg. Plutselig kommer det noen som gir dem masse oppmerksomhet. Det er ikke lett å være en singel kvinne i den alderen.

– *Tilbyr mennene noe kvinnene ikke så lett kan få hjemme?*

– Ja. Mennene her er veldig vennlige, følsomme og sjarmere. Derfor tillater de vestlige kvinnene seg å være mer feminine.

Mennene er ivaretagende overfor barn, foreldre og gamle mennesker. Dette er gode verdier, livene deres er bygd på mange lag av respekt. Selv som gigolo eller cowboy har de dette fundamentet, sier DeNeeff. Hun har bodd i Bali i 25 år, og startet restauranten Casa Luna i Ubud på Bali for 21 år siden, sammen med sin balinesiske ektemann.

Det var en av første store bedriftene i Ubud. Hun har også startet den årlige Ubud Writers & Readers-festivalen.

– Vestlige kvinner tror det er ukult å være feminine. Kvinner ønsker å være kraftfulle, og

sier ikke at fenomenet er en respektert del av kulturen. Det er bare slik ting er. I alle øykulturer vil du finne dette. Mennene er ofte svært vakre, og så blir det levebrødet deres.

I filmen intervjuer en cowboys indonesiske kone.

– *Feministen Adeline Kob skriver at man kunne se smerten i konas ansikt da hun sa at hun er økt med mennens aktiviteter. Er du enig?*

– En kvinne setter alltid familien først. Hun vil trolig være glad hvis det kommer inn penger som sikrer klær og skolegang til barna. Man bør aldri anta hva en kvinne fra en an-

tror de må være mer maskuline for å oppnå det, men man kan faktisk ha mye makt gjennom å være feminin. Jeg tror vestlige kvinner er litt forvirrede, fortsetter hun.

– Se på de lokale kvinnene! De vet akkurat hvem de er. De har en vakker selvtillit og glede rundt det å være feminine. Det er tiltalende og fredfullt, men de kan samtidig være veldig kraftfulle, sier DeNeeff.

Hun synes det er trist å tenke på kvinner som møter en cowboy og tror de har funnet drømmemannen. Hun tror også at noen kvinner er fullt klar over hva de går inn i og tenker «Jeg har en god opplevelse, føler meg bra, og det gjør ikke noe at han er en cowboy.»

– Det er antakelig bedre å kjøpe seg en mann enn å kjøpe valium.

– *Er dette sexturisme, slik filmskaperen bevander?*

– Jeg vil heller kalle det kjærlighetsturisme. Cowboyfenomenet har alltid eksistert, hevder hun, også i Ubud, lenger inn på øya, hvor hun selv bor.

– Arjuna fra den hinduiske skriften Mahabharata anses som en «klassisk cowboy». Jeg

nen kultur føler.

– *Kjenner du tilfeller der vestlige kvinner har fått bio fra disse møtene?*

– Nei, men jeg er vel så opptatt av cowboyenes koner. Det er mye kunnskapsmangel rundt HIV i Bali, sier Janet DeNeeff.

Hun er usikker på om alt som kom fram i «Cowboys in Paradise» er sant.

– Antropologen Margaret Mead kom til Bali og stilte mange spørsmål til lokalbefolkningen. Balineserne sier ofte bare det du ønsker å høre. Mange år etter forstod Mead at forskningsmaterialet var feilaktig. Tilsvarende vil en filmskaper ønske at cowboynene sier ting som sjokkerer, sier DeNeeff.

Filmskaperen filmet intervjuene alene med håndholdt kamera, og fikk en vennskapelig forbindelse til intervjuobjektene. Det kan likevel virke rart at cowboynene sa ting som kunne skape problemer for dem.

– *Kanskje de ikke kunne forestille seg at dette skulle bli til en film, fordi det er en belt annerledes verden for dem?*

– Ja, det høres rimelig ut.